

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inzerati) se sprejemajo in veljá trispodna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 224.

V Ljubljani, v ponedeljek 29. septembra 1884.

Letnik XII.

Vabilo na naročbo.

„SLOVENEK“,

edini slovenski konservativni dnevnik,

nastopi s 1. oktobrom poslednjo četrt XII. leta svojega izhajanja. Ker je mnogim č. g. naročnikom sedaj naročnina pri kraji, prosimo jih uljudno, naj jo izvolijo o pravem času ponoviti, da se jim bo zamogel list tudi zanaprej redno pošiljati. Ob enem naj pa, kakor do sedaj, tako tudi na dalje blagovoljno po ustrajnem razširjanju list podpirajo.

„Slovenec“ velja za Ljubljano ne da bi se na dom pošiljal:

Za celo leto	13 gl. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se račun 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan	15 gl. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Opravništvo „Slovenca“.

O začetku šolskega leta.

Kadar se zbira državni zbor, se tresejo ljudstva, je pisal pred leti žurnalist v Dunajskem listu; kadar se pričinja šolsko leto, pa s skrbjo gledajo vanj ne samo starši, ampak tudi drugi, katerim je kaj ležeče na blagru človeške družbe. Kaj se bode sejalo v dolgem letu, kakšen sad bode rodilo čez več let? Po mojem napisu bi utegnil kdo soditi, da zopet mislim tožariti o premalo posebno v verski izgoji, ktera žalibog rodi tako žalosten sad, da se mogočnjaki oprti na milijone bajonetov tresejo pred njimi.

Če tudi srčno želim, da se spolnijo besede francoskega ministra Guizoit-a, ako se ne motim protestanta, o naši katoliški Avstriji: „Nauk o morali in krščanskih vedah se ne predava tako, kakor nauk o razumstvu, o zemljemerstvu, o pravo-pisji ki se učé memogredé v odločeni uri, in kadar ura mine, o njih ni več govora. Vednostni

del v krščanskem nauku je najmanjši z ozirom na odgojo. Neizogibljivo potrebno je, da sploh vleče verski in moralni duh po šolah“, vendar navedenih besedi nočem dalje razpravljati, vsaj zdaj ne, ampak z ozirom na stari toliko zaničevani šolski načrt, hočem kazati, da je bil veliko primernejši razvitju mladega človeškega duha, in veliko pomenljiviši za življenje, za katero se učimo, ne samo za šolske ure.

Stari in novi načrt se nekako strinjata o času, kateri je odmenjen za pripravo na visoke šole; strinjata se tudi zeló v predmetih, kateri so odločeni za to pripravo in rekel bi za splošno omiko, potrebno vsakemu olikanemu: latinščina, grščina, zgodovina, naravoslovje, matematika, fizika in tudi filozofija je v oba načrta sprejeta, le s tem razločkom, da tudi stara šola jo je spoznala za potreben predmet, toda vzela jo je resnobno, in odločila ji zarad tega toliko časa, da so se je dijaki priučili temeljito, kar pri zdajnem načrtu ni mogoče. Razlika se nam toraj kaže najbolj v redu ali vrsti, po kateri so se učili predmeti in tukaj se nam v starem načrtu kaže lepa enota, v novem velika različnost, da ji je namen: variatio delectat. Podlaga in glavni predmeti v prvih šolah je bila slovnica latinska in poleg nje grška, s tem se je mladina vpeljevala v stare klasike, ki so nam še zdaj vzor lepe pisave do zdaj še ne prekošeni. Drugi predmeti so se ali popolnoma odstavili ali porinili bolj na stran. Na tako zvanih licejih se je potem predavala filozofija z matematiko in naravoslovjem; matematika in logika, kako se lepo strinjati, ker ena posledice druge obrača na-se; in zopet metafizika in naravoslovje, ker se od vidnega povzdiguje s svojim duhom k nevidnemu, in zopet naravoslovje brez metafizike je nepopolno, ker poslednja prvi odpira njene prave vzroke; in naposled etika in naravno pravo, kjer se večne postave božje obračajo na človeka in družbo človeško.

Še lepša se nam pokaže ta enota ako jo primerjamo z novim učnim načrtom, kjer nam takoj stopi pred oči največja različnost zraven slovnice, naravoslovje, zgodovina, matematika, geometrija itd. in pozneje kemija in fizika. In vse to ob enem; da je kakor zgoraj rečeno smoter sile, variatio de-

lectat, ko ne bi bilo tako prehudo za dijake, ne pa temeljita resnobna podlaga življenju; in da je pisana podoba popolna, pristopi še francoščina, literatura, risanje in Bog zná, kaj še vse.

Iz tega pa sledi jako važna in ob enem nevarna posledica, to je pomanjkanje odgoje, nad čemur se zdaj že ne pritožujejo samo katoličani, ampak vsake vrste ljudje, ki z resnobo gledajo v človeško družbo! V poprejšnjem načrtu je bilo lahko mogoče, da je en sam učitelj imel svoje učence v rokah in to skoz več let, lahko je bilo toraj ne samo učiti, ampak tudi odgojevati. Tako dolga vrsta predmetov, kakor se nahajajo po novem načrtu, se vé da enemu samemu učitelju zmagati ni bilo mogoče, nastopili so toraj profesorji vsak za svoj predmet, ki prihajajo iz razreda v razred, in tako ima vsak razred po pet, šest in še več učiteljev, katerih vsakteri gleda le na to, da svojega predmeta kolikor mogoče vbije svojim učencem v glavo. Vrstijo se drug za drugim kakor ura za uro, da pri tem ni govora o odgoji je jasno. Ravno tako jasno je, da ni vsak učenec zmožen zmagovati vsega, ampak le posebno nadarjeni, za te samo pa šola ni, ampak za veliko množico srednje nadarjenosti, in ta velika večina se silno muči, da tako rekoč vkuje svojega duha v spone, in zgubi tudi zdravje telesno.

Daljna žalostna posledica temu je, ker je je preveč, se ne more priučiti tako temeljito, da bi se obračala na življenje; vsakdo se skuša, kar je v njegovih močeh, kakor smo rekli včasih, nabutati se za uro skušnje, kako se ona prestane, posebno matura; se skuša vse z ravno isto pridnostjo zopet pozabiti. Le ako se enega predmeta učí dan za dnevom po več ur, se je mogoče priučiti ga temeljito, kakor se potrebuje za življenje. Zdajna gimnazija, kakor se tudi javno priznava, daje samo navod za daljni samouk, kdo se bode pa še le učil kedar je treba učeno že rabiti. Daljne posledice tega v javnem življenju so jasne. Rekli smo tudi, da so bili prejšnji načrti bolj primerni razvijanju človeškega duha; razvijal se je natorno po slovnici najpopred spomin (s tem, se vé, da ni nikakor rečeno, da so druge zmožnosti spale, kar je mogoče, kajti v pre-

9.

LISTEK.

Mladega Gašparja življenje in trpljenje.

Prosto poslovenil I. S. Gombarov.

(Dalje.)

VI. Poglavlje.

Kako se je Gašparju po domu tožilo in kako se mu je dalje godilo na stanovanju in v šoli.

Prvi teden je Gašpar srečno prebil, pa kdor ga je pogledal, je lahko uganil, kako hudo mu je bilo pri sre. Doma so ga vsi radi imeli, in oče, sestre in tovariši so se lepo ž njim zgovarjali, tukaj pa so bili ž njim osorni, so ga le zasramovali in preganjali, da glada niti ne omenim. Profesor v šoli mu tudi ni bil jako prijazen, dasiravno mu še hudega ni nič storil. Pa mestni pobalini so kaj radi nad njem svoje jezike brusili, zakaj ničesar ni bilo na njim, česar ne bi oni preresetavali in obirali. Da je bos po ulici hodil, da je bil borno oblečen in imel debelo spodno srajco, zavolja tega so ga zasramovali, kakor da bi bilo siromaštvo nepošteno. Fantalini, zlasti

gosposki, so res tako mislili ter ga vsak dan zasramovali.

Pa še hujše kakor v šoli je bilo doma pri krojaču in suhem Ljudevitu. Tu mu skoro ni bilo obstati. Samo eno tolažbo je tukaj imel. Eden njegovih tovarišev, Konrad po imenu, je bil priden, pošten in pobožen mladeneč; ta se je Gašparju pridružil in mu marsikaj dobrega storil. Ta dva sta pa tudi vedno zvesta prijatelja ostala.

Bilo je v nedeljo in lepo jesensko vreme. Gašpar in njegov ljubi prijatelj Konrad gresta iz mesta ter se zunaj v šumi pod gosto grmovje vsedeta. Nobeden ni besede govoril, ampak oba sta glave pobesila in mirno gledala v velo travo; obema je bilo tako hudo pri sre, da sta zdaj pa zdaj globoko vzdihovala. To slišati pogledata drug drugega v obraz in vsak je imel oči zalite z britkimi solzami.

„Zakaj se jočeš, ljubi Gašpar!“

„Jaz sem te ravno to hotel vprašati, Konrad.“

„Povej mi ti poprej svojo žalost.“

„Ne, ti meni poprej povej svojo.“

„Veš, meni je tako tesno pri sre, da sam ne vem, kako bi rekel. Od kar sem od doma in pri tem groznem krojaču, zdi se mi, kakor da bi mi

kdo vse veselje vkral. Povem ti, da sem se vsega naveličal in najrajši bi umrl, še koj tu v šumi.“

„Konrad, meni se ravno tako godi, kakor tebi, ihti Gašpar, in tudi jaz bi najrajši umrl. Jaz sem bil poprej doma najveselejši fant v vasi, zdaj pa — kakor da bi bilo vse črno, tako se mi vse žalostno zdi.“

„In glej, če pomislim, koliko svoje stariše staneva?“

„In še vendar morava glad trpeti.“

„In če naposled iz naju ne bo nič, tedaj sva čas in denar potratila. Oh, ubogi stariši!“

„Konrad, meni se zdi, da bi za-me bilo najbolj pametno, ko bi bil doma ostal in se kakšnega roko-delstva učil. Res je tudi študiranje lepo, pa le kedar je že prestano, zakaj fajmošter biti je pač bolje, kakor čevljar ali krojač.“

„Ko bi že le počitnice kmalo prišle, da bi šel domu.“

„Ko bi prej domu prišla, bi se vendar morala sramovati.“

„Da, prijatelj, zdaj se morava učiti, ker sva začela.“

To sta oba potrdila, in čeravno se jima ni

tesni zvezi so med seboj, gotovo se je ob enem razvijal um, toda primerno otroški zmožnosti). Temu je sledila domišljija v poetiki in retoriki in naposled um o filozofiji in matematiki. Tako je stopalo po stopinjah naravi primerno razvitje mladega duha na tako zvani gramatiki metoda laglja analitična, na liceji težja sintetična; kar je v noven načrtu nemogoče, ker so različni predmeti brez reda pomešani med seboj. Preveč se povdarjajo v primeri z zanemarjeno filozofijo predmeti realni; kjer se verjame samo to kar se vidi, ne kazaje na poslednje vzroke brez vaje bolj globokega mišljenja in po tem potu se rodi ona vrsta ljudi, ktere konservativni listi včasih tako primerno nazovejo: „denkfaules Publikum“, ktero brez daljne preiskave verjame vse, kar vidi belo na črnem, posebno ako se laska strasti in lahkomišljenemu življenju, naj tudi listi sprideni danes zovejo belo, kar so včeraj zvali črno. Temeljiti poduk filozofičen v zvezi z versko odgojo bi ravno o tem oziru ozdravljati jel jako skelečo in nevarno rano človeške družbe; in lahko bi se vpeljala filozofija na zgornji gimnaziji in bi se pri tem brez vse škode nekoliko omejili, ako že ne popolnoma odpravili marsikteri predmeti, ki učencem kteri za nje niso posebno nadarjeni, ne dajo družega kakor dušne in telesne muke brez najmanjši koristi v življenju.

K sklepu le še kratka opombica. Čudno da se v poduku dandanes popolnoma zanemarija govorništvo, ki se vendar toliko potrebuje ne samo v duhovskem ampak tudi v državnem delokrogu; v tej menda ni bilo še dobe do sedaj, v kteri bi se bilo toliko govorilo, kakor dandanes, žal, tudi toliko prazne slame mlatilo, ko bi le ne bilo na škodo davko-plačevalcev. Govorništvo zajema gotovo visoko stopinjo v človeški oliko in omiki, vsaj k njemu morajo sodelovati vse človeške moči, na samo dušne deloma celó telesne. Kar si pa dandanes popolnoma zanemarija, se je v poprejšnem načrtu jako močno povdarjalo. V ta namen so bile vpeljane praktične vaje pri kterih se je učenec vadil logično misliti, in svoje misli tudi izražati v krepki jedrnatih besedi. Skoz 3 leta so se sleherni večer ponavljali razgovori tako zvane disputacije, pri kojih se je obdelovalo materija bivša isti dan v šoli na vrsto. Učenec zagovornik je v kratkem četrtturnem podatku razložil svoj predmet, druga dva nasprotnika sta mu ugovarjala in naposled je smel ugovarjati sleherni pričujočih. K tem vsakdajnim se se pristopali vsako soboto tedenski in vrh temu tudi še mesečni razgovori. Ta je bila praktična vaja v logiki, priliko predmeta se popolnoma polastiti, gibati se v njemu prosto, in na storjene ugovore hitro odgovarjati. Tako je stara toliko zaničevana šola učila in gojila je javno življenje, in zdaj kar se najbolj potrebuje zgovornost, se popolnoma zanemarija? Pač je važno vprašanje, ali se je ravnalo vsaj previdno, da se je učni načrt, na katerem se je zidalo več memo dva tisoč let kar tako hitro brez pomislika popolnoma prevrgel? Da se mladi duh razvija svojemu stanu primerno polagamo, je naravno, da se odgojuje za praktično življenje, je potrebno.

nehalo po domu tožiti, sta vendar od zdaj svoje nadloge bolj srčno prenašala. Sčasoma pa je tudi žalost po domu zginila, kakor megla jesenskega dne, dasiravno še je dolgo trajalo, preden je bilo njuno srce mirno in čelo vedro.

Med tem pa zima prikima in Gašparja je pod tenko obleko jako zeblo, dasiravno mu je profesor včasih z latinskimi nalogami tako podkuril, da ga je pot oblival. Profesorji navadno mislijo, da njihove učene besede in njihovo visoko modrost vsak mladenec tako lahko razumi, kakor oni, ki imajo to že dolgo v glavi; pa temu ni tako; modrost fantom v glavo ubijati je včasih težavniše, kakor drva sekati, še težavniše pa je modrost sprejemati. Gašpar in Konrad se nista dala preplašiti, ampak učila sta se na vso moč in zraven gladovala, kajti za to je že krojač skrbel. Česar pa Gašpar celo ni mogel umeti, bilo je to, da je moral drugim tovaršem po sveče hoditi in jih prižigati, učiti se pa mu pri njihovi luči niso pustili, da je moral večkrat pri mesečini svojo nalogo izdelovati.

Zima je minula. Gašpar in Konrad sta se že davno pogovorila, da bota v spomladi krojaču slovo dala in si drugo stanovanje poiskala. Ko sta ga že

Govor poslanca viteza Schneida o voznih tarifih.

(V četrti seji deželnega zbora 23. sept.)

(Konec.)

Toda, gospôda moja, še dolgo nisem pri kraji z razlogi, s kterimi podpiram svoj predlog. Poglejte, kako je s sladkorjem. Z Moravskega do Gorice je vozarina za sladkor toliko ceneja, kakor semkaj, da tukajšnji trgovci celó v naši deželi, da celó do Notranjske s tem blagom kupčevati ne morejo, ker more Gorica s severa ravno iz istega vira dobljeno blago n. pr. dosti ceneje pošiljati v Postojno. Ali ne pokončuje taka tarifna politika c. kr. priv. južne železnice naše dežele in se ni po pravici čuditi, da se še ni našla roka, da bi tu vmes posegla? Ljubljanski trgovec, kteri kupčuje z Istro, prisiljen je imeti v Pulji lastno skladišče, kajti drugače ne more s svojo kupčijo tekmovati s kraji, ki imajo take prednosti. In kakor s sladkorjem, isto tako je tudi z drugim blagom.

Trgovec, kteri si n. pr. iz Heba naroči porcelan v Ljubljano, oškodovan je pri metričnem centu za 1 gold. 10 kr., kajti toliko plača več vozarine, ko do daljšega Trstu, in bolj bi kazalo blago prepeljati več ko 300 kilometrov dalje, namreč iz Heba v Trst, in še le iz Trsta v Ljubljano, kajti tarif iz Heba v Ljubljano znaša 5 gld. 50 kr. za metrični cent, do Trsta stane pa samo 4 gold. 40 kr.

Ravna taka je s petrolejem. Ljubljana ima za kupčijo s petrolejem jako vgodno lego, vendar ni mogoče imeti v Ljubljani skladišča za petrolej in krog, kamor je mogoče iz Ljubljane prodajati petrolej, je le jako majhen. Isto velja o moki iz kosti, o češpljah in deteljnem semenu, in ravno to blago, bi moralo, ker je deželni pridelek, in ker bi se prav lahko izvažalo, imeti posebno varstvo. Posebno deteljno seme bi se kaj lahko v veliki množini izvažalo na Nemško, a pridelavcem ne ostaje družega, kakor v svojo škodo svoje blago pošiljati, na ktero zveznih postaj v Trst, Reko ali Gorico, in ga še le s teh postaj pošiljati dalje.

Pri krojnem blagu — s tarifnimi številkami vas ne nečem mučiti — kaže najbolje, blago naročiti ali v Trst ali v Gorico, in to celó pri blagu, ki se naroča iz Predarelskega, Švice ali Českega, ako se neče Ljubljanski trgovec odpovedati vsakemu, tudi skromnemu dobičku. Konečno naj omenim še železa. Pripeljava se iz Koroške in Štajarske v Trst in Gorico ceneje, kakor v Ljubljano, zato se ni čuditi, da se je s takim postopanjem temelj kranjskim fužinam omajal.

Gospôda moja! Ako v poštenosti vzgledni Ljubljanski trgovski stan takemu davenju nasproti ne vé kaj storiti, in si lahko preračunati more čas, kdaj mu bode ustaviti svoje kupčevanje ako kmet nevoljen vrže svoje orodje v stran, ako mlinar pušča, da mu gnijejo kolesa in razpadajo zatvornice, ako bogate vodene sile ostajajo neporabljene in je gojzd konečno le za to, da se iz njega pridobiva oglje ali pepel, potem je vsak poskus, protiviti se tako brezobzirni in vničevalni železniški politiki, sveta, nujna naloga zastopnikov zatirane kranjske dežele. (Živahna pohvala.)

Pa kakor bi dobičkaželjno delovanje in oprav-

našla in se z novim gospodarjem pogodila, zbereta svojo korajžo in stopita pred krojača, rekoč: „Veste gospod mojster, da se nama pri vas več ne dopada. Gladovala sva že zadosti dolgo in tudi precej shujšala, tudi marsikaj drugega, vi že sami veste kaj se nama ne dopada. Zahvaljujete se vam lepo za vse in odideva brez zamere, pa veselega srea od vas.“

Pri teh besedah se krojaču čelo nagrbanči in rad bi bil zagromel, pa si je premislil ter je začel s sladkimi besedami dijaka pregovarjati. Prijazno njima poda roki, rekoč: „O kratkovidna mladina, ki ne more sreče prenašati in ne sprevidi, kedar se njej dobro godi in v varstvu skrbne ljubezni živi. Jaz se ne hvalim rad, pa zdaj vama vendar moram povedati, da sta mi vidva najljubša in da sem za vaju bolj skrbel, kakor za lastne otroke. To pa me najbolj žali, da se zavoljo gladu pritožujeta. Vesta, da sta se s temi besedami jako pregrešila. Pravi študent ne sme veliko jesti, kajti „plenus venus von studirt libenus“ ali kakor se že glasi prislovica. Ko bi vama bil jaz dal jesti, kolikor bi sama poželela, morebiti bi že bila v prvem semestru dvojko domov prinesla. In dalje se pritožujeta, da sta shujšala! Moj Bog! Ravno zato pa sta tudi bolj gibčna, lepa,

ljanje južne železnice imel občutiti najrevnejši prebivalec te kronovine in v najbolj oddaljeni kmečki hiši, na silno občutljiv način z osobnim tarifom zadevajo nje, ki nimajo trpeti zaradi tovrstnih tarifov te železnice. Privilegirana južna železnica pobira najvišje vozarine od oseb med vsemi avstrijsko-ogerskimi in nemškimi železnicami, ona je izmed najdražjih železnic Evrope. Pa med tem ko vrhovno vodstvo južne železnice trdosti tarifov v raznih kronovinah, pa kaj pravim, povsod skuša olajšati, bodi-si, da dovoljuje olajšave posamičnim osebam, kterih pa so deležne cele vrste ljudi, ali da so se vpeljali krajni tarifi, razne vgodnosti ali privolitve za posamične postaje, da so se uvele tour in retour karte, je kranjska dežela na občno začudenje izključena pri vseh takih olajšavah.

Celó z mesecem avgustom t. l. vpeljani tour in retour vozni listi med Trstom in Ljubljano, so samo navidezna pridobitev in za deželo nimajo nobene olajšave, ker dopuščajo samo promet med postajami Ljubljana in Trst, ne dovoljujejo pa prometa med vmes ležečimi postajami, kteri bi bil našemu prebivalstvu v veliko korist. Da označim slabo voljo in neprijaznost c. kr. priv. južne železnice proti naši kranjski deželi, mi je treba le omenjati, da se od Zidanega mostu in od postaj Zagrebške proge pač izdajajo tour in retour vozni listi v Zagreb, ne pa v Ljubljano in za postaje med Ljubljano in Zidanim mostom, in da se iz Ljubljane ne izdajajo tour in retour vozni listi na nobeno postajo kakor v Trst.

Treba je kazati le na posebne olajšave in koristi, ktere uživajo Nižja Avstrijska, Štajarska, Koroška, Primorje in Tirolska, da se razume, kako kruto in kako brez vsake ozirnosti se v merodajnih krogih južne železnice ravno proti naši ubožani Kranjski deželi.

Morali bodemo tedaj vse sile obračati na to, da se Kranjski priborijo ali vsprejem v zvezne tarife ali pa druge olajšave pri tovrstnih tarifah južne železnice in potrebna pomoč proti toliko visokim tarifom za vožnjo oseb. Ogibam se, ko razpravljam te razmere, razkrivati neprijetne podrobnosti in porabljam posamezne dogodke, in se držim, dasiravno je skušnjava jako velika, le ravnih črt, ki mi jih kaže potreba in opravičeno javno mnenje.

Zato sem pa tudi prepričan, da od mene priporočani korak deželnega zbora ne bode brezvpešen in da bode visoka vlada našim naporom že zaradi tega naklonila odločno podporo, ker je to skupno postopanje, če bode imelo vspeh, prav pripravno, da nas v prihodnosti iz zmešnjave neplodnih strankarskih prepričevanj popelje na pravi tir, najedini in pravi pot: služiti materijalnim potrebam našega naroda. (Živahna dolga pohvala.)

Tudi še drugi ozir govori za mojo peticijo. Jaz mislim namreč da se morajo v stvari ktera že tako dolgo in kakor se vidi skoraj brez upanja na odprav, ovira blagostanje naše dežele, rabiti vsa sredstva, pri kterih je upati, da se bode južna železnica na nje ozirala, ako se pri njej ni še popolnem izgubil vsaki pravni čut. Še le, ko bi to ostalo brezuspešno, bodemo morali prevzeti odgovornost, da postopamo odločneje, da se obranimo bede, v ktero meni da sme celo deželo pahnuti samo na svoj dobiček misleče

bolj gosposka, in ne od kraja — vsa nadeta kakor pitana prešička. Sploh vama tako dobro ne bo nikdar šlo, kakor pri meni. Ostanita toraj tukaj pri meni, moja ljubljena otročiča.“ Kmalo bi se bil neskušanima študentoma hinavec smilil, a kaj — novemu gospodarju sta besedo dala, toraj vendar nista ostala, ampak vesela sta šla iz krojačeve hiše pod razduho vsak s svojo culico. Zadržano jezo pa je potem krojač nad ženo izpustil, da je bil strašen krik in prepir. Kteri je zmagal, ne vem povedati? Brž ko ne gospa krojačica, ker ženski jezik je navadno ostrejši kakor možki, in še zlasti te — gospé!

Če ni dobro, da kdo iz ostre zime naglo na toplo pride, tedaj tudi našima dijakoma ne bi bilo dobro, ko bi v novem stanovanju našla vse najboljšje. Zadosti je, da so bili gospodarjevi ljudje pošteni in tovariši pridni; gledé hrane in gládú pa je vse pri starem ostalo. Sicer pa je bil v družini red, pobožnost in strah božji in zavoljo tega sta včasih rada malo glada trpela.

(Dalje prih.)

podjetje. Vsojam se torej slavno zbornico prositi, naj moj predlog izroči upravnemu odseku. (Občno odobravanje po celi zbornici.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 29. sept.

Notranje dežele.

Kdor še ne veruje, da je našim *židovskim liberalnim listom* à la „N. fr. Pr.“, „Deutsche Ztg.“, „Wr. Tagblatt“ itd. Avstrija, kakor je ona dandanes, deveta briga, čita naj poročila o sprejemu našega cesarja Franca Jožefa po Badenski in Würtemberski kraljevi rodovini ob priliki otvorenja arlske železnice. Na otoku Mainau v Bodenskem jezeru, kjer je cesar izstopil na Badensko zemljo, svirala je godba badenskih strelcev četrtega polka dva avstrijska komada in sicer: „cesarsko pesem“ in „O du mein Oesterreich“. „N. fr. Presse“ tega prav nič ne omenja, ker ji mrzi, da menda badenska godba ni svirala: „Wacht am Rhein“ in pa: „Heil dir im Siegeskranz“. S tem se pač pravi Nemci v nemški državi živeči jasno dokazali, da imajo mnogo več takta, nego si ga pa naši liberalni Nemci pripisujejo. Taisti so na čast avstrijskega cesarja njemu priljubljene arije svirali v nemški državi in na nemških tleh. Pri nas naj se pa v Ljubljani med nemškutarji in talmi-nemci kaj napije, recimo makari tudi na cesarjevo zdravje, pa vdeleženci v povišanje „der festlichen Stimmung“, kakor se sami izražajo „Wacht am Rhein“ prepevajo. V Avstriji si pri liberalnih Nemcih in nemškutarjih pač ne moremo misliti javne slovesnosti ali sploh veselega večera, kjer bi ne bilo obligatne „Wacht am Rhein“ na dnevnem redu. Ti ljudje si gledé domoljubja pač lahko prave Nemce za izgled vzamejo, ob enem pa se tudi takta lahko od njih nauče, kteroga jim do sedaj po vsem in povsod po Avstriji primanjkuje, da se sploh čuti.

Nemci na Českem so v svoji veliki obupnosti nad silnim zatiranjem, katero imajo od slovanske brezobzirnosti prestajati, za dobro spoznali v zlati Pragi Čehom na kljub napraviti shod nemških pisateljev, kterim hočejo potožiti svojo zapuščenost. Razposlali so povabila po vsi širni Nemčiji od Bodenskega jezera do Königsberga in od Draždan pa do Hamburga do svojih bratov, kterih se je res precej lepo število okoli Malega Šmarna v Pragi zbralo. Ondi so se avstrijski hudo zatirani Nemci Slovanom in sedanji vladi v očigled nemških Nemecev tako surovo, otročeje in breztaktno in vlado zasramovajoče obnašali, da so Nemci iz „rajha“ z glavami zmajevali, in roke sklepajoč več ko enkrat rekli: „Vi ste pa že hudo zatirani vi, ker smete še vedno reči in zasramovanju proti vladi tiskati, zaradi kterih bi vas bili pri nas že desetkrat zaprli!“ Ali niso to zlatavredne besede! Dalje so jih nemški Nemci potolažili, da naj le še nekoliko v Avstriji potrpe, če tudi jih „zatirajo“. Nemška država ima ravno sedaj na vse roke dela z naselbinsko politiko v Afriki in toraj prav nič časa, da bi svoje misli drugam obračala. Takoj pa, ko se bo čez nekaj let v Afriki dobro vtrdila, spomnila se bo tudi zatiranih bratov v avstrijski sužnosti, in jih bo rešila.“ Tudi to je nekaj vredno, in naj bi si naši državniki dobro zapomnili.

Avstrija se že od nekaj odlikuje po svoji počasnosti, da za drugimi velevlastmi vsako novo reč najzadnja sprejme in vpelje. Mi bi ne imeli prav nič proti temu, ko bi ta navada ne imela tu pa tam svojih slabih nasledkov. Eden takih je v prvi vrsti zguba pri Kraljevem Gradcu. Ne pruski učitelj, ne izdajstvo, ne Benedek in ne kaj drugzega nas ni ondaj pogubilo, temveč prav le edino slaba in grda navada, da za drugimi vedno le zadaj krevljamo, namesto da bi sami kaj uspešnega pričeli. Prusi so imeli že pred letom 1866 novo taktiko in zboljšane puške na iglo; če tudi niso bile kdo zna, koliko vredne, so vendar naše stare, ki so se od spred nabijale, v hitrosti visoko nadkrijale in to je v vojski poglavitna reč. Kdor je ondaj hitreje pri sploh enakih lastnostih in zmoglostih, taisti je zmagovalc; tako je in nič drugače. Nekaj enacega plete se v Avstriji tudi sedaj. Pri ministerskih konferencah, ki so bile minoli teden, in kjer se navadno tudi določijo svote, které vsak minister delegacijam oziroma državnemu zboru predlaga za svojo tekočo potrebo, sklenili so pri vojnem budgetu s popravo pušk za pešce oziroma z njihovim popolnevanjem gledé hitrosti streljanja tako dolgo čakati, da bo ktera druga država taisto pričela. Sta nemreč dva nazora v tem smislu zastopana. Eni bi radi sedanje puške odstranili in na njihovo mesto vpeljali opetovale (Repetirgewehre), kakor jih imajo sedaj žandarji. Drugi pa pravijo, naj se rajši sedanjim puškam pridá še magacin, ki ga je izumil lajtenant Krnka. Taisti magacin se namreč na puško privije in puška potem svojo službo opravlja, kakor kaka opetovalka. To bi nikakor ne bila kdo vé kako draga presnova pušk in vendar hoče presrečna Avstrija čakati, da se kaka druga velesila poprej te iznajdbe polasti, s katero nas bo ob svojem času zopet prav pošeno okresala in potem bomo pa tudi mi zboljšali naše puške. Da se vendar ne moremo odvaditi hleva zapirati, kadar je krava že ušla!

Katastralno merjenje po *Bosni in Hercegovini*, ki se po vojaških nacelnikih deloma s civilnimi merjevi vrši, bliža se po petletnem delovanju svojemu koncu. Takoj, ko bodo geometri svoj posel dokončali, pride svrsetek cenitve na vrsto, kar se bo menda že bodoče leto zgodilo. Za tistimi napravile se bodo zemljiške knjige, ki bodo podlaga cenejemu posojilu na posestva, s kterim mislijo ondaj kmetiški stan in poljedelstvo spraviti na višjo stopinjo, kakor jo oba ondaj sedaj zavzemata. Kar je bilo velikopesestva, dobilo je že sedaj od pridružnice „Unionbanke“ v Sarajevu potrebnih novcev na posodo, toda stalo ga je to silno mnogo denarja, časa in sitnosti, ker je slo vse le s privoljenjem gosposke in z njeno pripomočjo. V bodočnosti bodo vse take sitnosti odpadle.

Vnanje države.

Vsi veliki evropski listi, ki se pečajo s svetovno politiko brez razločka značaja ali so klerikalni, liberalni ali konservativni, obsojajo nevstrašno ostudno postopanje *belgiških liberalcev v Bruselji*, gledé poslednjih pouličnih škandalov, ki so svojo ost celó proti monarhiji obrnili, kriče: „Živela republika!“ In zakaj? Za žaljeno samoljubje in za zgubljeno gospodstvo, za drugzega prav nič, česar so se naši čitatelji že sami lahko prepričali, prečitavši odlomke nove belgiške šolske postave, katero je morala ondašnjim framasonom za plašč služiti, s kterim odeti so napravili predigro revolucije, s katero mislijo zaradi tega, ker so sami pri poslednjih volitvah propadli, kralja s prestola spoditi, kraljestvo vreči in republiko na mesto njega oklicati. Da se framasonom ta nameravani korak ne bo vresničil, skrbela bo Evropa, ki tako krivičnega koraka ne bo nikdar pripustila, posebno se bodo pa za to brigale vesile Avstrija, Nemčija in Rusija, ki so si na Skiernieviškem shodu v roko segle, da ne bodo trpele vrtanja framasonov, ki kraljeve prestole razsipa in altarje sožiga, na njihovem mestu pa republike postavlja ne brigajoč se za potoke prelite krvi, ki ob takih priložnostih vedno teče in za druge v nebo vpijoče krivice, ki se pri tem vedno in povsod godé. Kaj se framason briga za to, samo da altar in prestol vniči, pa je zadovoljen.

Anarhisti mislijo še to jesen na Španjskem napraviti nekaj svetoven kongres, na kterem naj bi se sešli anarhisti, nihilisti in drugi taki „isti“, ki za sedanji red ne marajo, ter bi se pogovorili in določili, kje da je prav za prav tista točka na zemeljskem površju, o kateri je že Arhimed govoril, da naj mu jo pokažejo, ob katero bi se s svojim vodom uprl in celi svet bi jim prekuenil. Tudi anarhisti ga mislijo prekueniti, oni iščejo prave točke, kje naj bi svoje rovarsko in krvavo delovanje začeli, da bi se jim po sreči izteklo. Mosta, vrhovnega generala njihovega, pa ne bo tje kaj. Pravijo, da so se „višje glave“ nekaj sprle med saboj. Mogoče, prej ko ne, pa premetenemu lisjaku smodnik diši, in ne mara na Španjsko svoje kože na prodaj nositi.

Izvirni dopisi.

Iz Krškega, 27. sept. Kmetijska razstava, ki se bode jutri, 28. sept., slovesno otvorila, bode velikanska. Lepih dolenskih pridelkov se je nabralo v veliki množici že v krasno okinčanem in prostornem šolskem poslopju. Razstavljalcev je že blizo 80. Razstavljenega vina n. pr. okoli 70 vrst. Gostje prihajajo od vseh strani. Razstava bode otvorena 6 dni.

Iz Kamniškega okraja, 26. septembra. (*Konservativni volilni odbor — naša nada.*) Z maloktero številko se je „Slovenec“ svojim bralcem tako prikupil, kakor z ono, v kateri govori o notranjskih volitvah in priporočja vplivnim in zaupnim možem, naj ustanové konservativni volilni odbor. Ga je pa tudi v resnici in neobhodno potreba. Dokler smo imeli nemškutarstvo gospodarstvo v deželi, nam je za silo še zadostoval narodni volilni odbor, posebno, ker ga je vodil tako blag in v resnici katoliški mož, kakor je bil pokojni Bleiweis. Morda bi bilo že takrat bolje, ko bi se poleg narodnosti nekoliko bolj povdarjala tudi vera. Pa, kakor rečeno, v takratnih razmerah nam je zadostoval narodni volilni odbor, ker je saj večinom predlagal za poslance može, ki so se ravnali po geslu: vse za vero, dom in cesarja. Ali blagi mož se je vlegel k večnemu počitku v hladni grob in slovenski narod je ostal brez vodnika. Liberalni plevel je jel iti v cvet, staro glasilo je jelo zgubljati veljavo, ponekod so vero še očitno iz gesla izbacili, sploh gledalo se je le na narodnost. Kdor se je mogel skazati, da je narodnjak je bil sposoben za poslance. Ali je bil pa konservativnih ali pa liberalnih načel se ni gledalo. Tako nesme in ne more ostati.

Naš narod je narod slovenski, pa v prvi vrsti tudi katoliški narod. Tega ne tajé celó najstrast-

nejši liberalci. Deželni zbor mora biti pa skupina pravih zastopnikov naroda, njegov zvest izraz.

Kako se pa to doseže? Le s konservativnim volilnim odborom, ki nam bo priporočal ne samo narodne, ampak tudi v resnici katoliške može za poslance. Može! ki živite pri slovenskem narodu zaupanje, stopite na noge in vstanovite, kakor hitro je mogoče, v Ljubljani tak pošten volilni odbor. Čas hiti in potreba je velika! Bodite preverjeni, da bo vsak trenutek, ki ga zamudite, našim težnjam v veliko škodo. Bog daj, da bi se kedaj prepozno ne kesali! Ne ustrašite se tudi izgovora, da nastane s tem v deželi zopet prepir. Ali je mar zdaj mirno? Sploh pa boj za svetinje svete vere in kar je ž njo v zvezi, ni nič nečastnega, da, še celó naša dolžnost. Boljše častno, odkrito bojevanje, kakor ona prikrita nejevolja, ali pa še lena mlačnost, ki zdaj vlada. Le malo več jasnosti, da bomo vsaj vedeli, kaj smo in kje smo! in komu smemo verjeti in upati!

Narodni volilni odbor nam več ne zadostuje; s smertjo blagega Bleiweisa je zgubil svoj nimbus. Kakor mi je znano, se bo v našem volilnem okraju le še malokdo oziral na to, kar bo predlagal narodni volilni odbor. Priporočja naj nam jih konservativni volilni odbor, kterega Bog kmalo v življenje pokliči, drugače si jih bomo sami izbirali.

Naj bi zlate besede Linškega škofa in Solnograškega nadškofa tudi pri nas obrodile mnogo sadú!

Bog oživi kmalo v beli Ljubljani konservativni odbor za Kranjsko — edino našo rešilno nado v zamotanih in neprijetnih sedanjih političnih bojih!

Križovo poleg Kostanjevice, 25. septembra.

(*Pojasnilo.*) Dovolite g. vrednik par besedi v pojasnilo g. dopisniku iz Kostanjevice v Vašem cenjenem listu št. 220 od 24. sept. t. l., pri kateri priliki on poročá o vesele kvaternice žalostnem koncu. Prav ima g. dopisnik, da taka nečloveška djanja objavlja, vsaj niso drugzega kakor že tolikratni klic zbranim očetom v Ljubljani in na Dunaji, naj z ostrejšimi postavami omejijo prostost nečloveškim razuzdancem, in zagotovijo mirnim davkoplačevalcem mirno vživanje svojega imetja in varnost življenja. Tudi bi o tem molčal, da se g. dopisniku ne vrine neljuba pomota, menda ne iz sramoteželjnosti, ampak iz naglice. Iz celega dopisa se razvidi neko povzdigovanje občine Kostanjevske, česar ne bi mu oporekali, da se to ne zgodi na račun njemu sosedne Križevske. G. dopisnik je v naglici pozabil, da mesto Kostanjevica in občina Kostanjevica je dvoje. V njegovem dopisu omenjeni A. Oštir, glavna oseba v tragediji v Kostanjevici od nedelje, res ni iz mesta Kostanjevice, a doma je iz Korlč, ktera vas pa spada v Kostanjevško občino, tudi so ga za v vojaščino tje kaj tirjali, ko je bil po pomoti pripisan v našo občino. Povsem pa tudi Kostanjevski mestni fantje niso ravno tako olikani, kakor bi si jih rad g. dopisnik želil, vsaj se lahko prepriča o njihovem krvavem shodu v sv. Križu še dandanes od Križevskega t. l., in da od takrat ravno izvira krvavo sovraštvo, katero je pretečeno nedeljo našlo jako žalosten sklep, od tod menda se tudi dajo razlagati besede g. dopisnika, da bi bili Križevci radi pretepli Orehovčane.

Ni mi volja zagovarjati domačih razuzdancem, in vsi želimo, da bi jim gosposka malo ojstreje na prste stopila, kajti lepa beseda že davno več ne izdá, kakor menda tudi v Kostanjevici ne, vsaj po časopisih povsod prihajajo enaka žalostna poročila.

Toraj bo menda najboljšo, da vsi rečemo: Omnes erraverunt . . . in Mea culpa. Bog pomagaj!

Domače novice.

(*Dnevni red javne seje mestnega odbora*), ktera bode v torek 30. sept. ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. 1. Naznanila prvosedstva. 2. C. kr. deželnega šolskega sveta dopis mestnemu šolskemu svétu gledé mestnih ljudskih šol. 3. Volitev dveh zastopnikov Ljubljanskega mestnega odbora v glavni odbor za obdelovanje barja. 4. Personalnega in pravnega odseka poročilo: a) o mestnih redarjev prošnji za podeljenje petletnic; b) o mestnega tesarja Mihaela Anžiča prošnji za podeljenje petletnice. 5. Finančnega odseka poročilo: a) o predaji mestnega zemljišča ob Tržaški cesti; b) o Marijine bratovščine Ljubljanske prošnji za znižanje takse ni ogledu mrličev

gledé njenih družabnikov; c) o Ivana Skubéta, sluge na veliki realki Ljubljanski, prošnji za petletnico; d) o prošnji Matije Zdešarja, hišnega gospodarja na poljanskem nasipu št. 48, zaradi prodaje mestne parcele tik njegove hiše; e) o mestnega magistrata nasvetu, naj se štirim magistratnim detektivom dovoli po 10 gold. nagrade za revizijon psov gledé davka. 6. Stavbinskega odseka poročilo: a) o kranjske stavbinske družbe pritožbi zoper magistratno prepoved gledé nekterih stanovanj; b) o Tilna Bončarja pritožbi zoper mestnega magistrata nálog, da mora podreti neki svinjak. 7. Mestnega odbornika Ivana Hribarja samostalni predlog, naj se v pretres vzemó prošnje za dolensko železnico do obeh zbornic državnega zastopa in do trgovinskega ministerstva. Naposled tajna seja.

(Okrajni živinozdravnik) g. Franc Hejbal v Rudolfovem, postal je okrajni živinozdravnik v Znojemu na Moravskem.

(Iznenadjen) je bil marsikdo véčraj ob 1/2 12 v Zvezdi na godbo čakajoč, da je ni bilo. Svirala je na novem deželnem strelišči pod Rožnikom, kjer so strelci praznovali 25letnico vladnega svetovaleca g. dr. viteza pl. Stöcklna do večera.

(Z naglo smrtjo) umrla je véčraj zjutraj ob pol šestih že bolj postarna ženica v veži pri svečarji na Poljanah. Revici je na stopnicah spodletelo in je padla. Kri se ji je vllila iz ust in nosu in po njej je bilo, kakor bi bil trenil.

(Klanec in ovink) v Zgornji Šiški blizo Dalmatinca se bo odpravil, kar je prav hvale vredno. Kakor čujemo, se ga bodo menda že ta teden lotili.

(Duhovske spremembe v Krški škofiji.) Preč. g. kanonik Jurij Schelander imenovan je vodjem duh. semenišča. — Čast. g. župnik Josip Fric v Šmohoru postal je dekan in duh. svetovalec. — Nove svete maše so imeli č. gg.: Pazdera v Doberli vasi, Markovič pri D. M. na Zili, Vaniček na Českem in o. Veremund Pacher v Št. Vidu.

(Vabilo k slavnosti), katero priredi Ptujška čitalnica 5. oktobra t. l. v svojih prostorih „Narodnemu domu“ v proslavo 20letnega svojega obstanka. Vspored: 1. Zajec: „Večer na Savi“, moški zbor. 2. Deklamacija. 3. Govor. Govori gospod čitalniški predsednik. 4. A. Leban: „Kislica sladka“, mešani zbor. 5. „Pozdrav“, moški zbor z bariton-solo. 6. A. Leban: „Dijaška“, moški zbor. 7. Gerbic: „Slavčeku“, za ženski četverspev. 8. F. S. Vilhar: „Ukazi“, bariton-solo s spremljevanjem na glasoviru. 9. G. Ipavic: „Savska“, moški zbor. 10. Förster: „Vodnikov venec“, mešan zbor s spremljevanjem na glasoviru. Začetek ob 8. uri zvečer. K tej slavnosti vljudno vabi odbor.

(Koze) prikazale so se v Trstu in imajo popolnoma kužen značaj. V ulici „Via s. Lazzaro“ pri peku Hillebrandu napadle so deset oseb, ktere so vse v posteljo spravile. Dva od teh sta se že preselela na drugi svet zapustivši Trst in kužne koze svojim telesnim ostankom. Vsled tega je dal magistrat hišo zapreti, da se boleznikolikor mogoče razširjanje zabrani. Sploh koze po Trstu že dalje časa razsajajo. Pravijo da so od prvega avgusta pa do sedaj, toraj ne popolnoma v dveh mesecih zbolelo 103 ljudi, od kterih jih je osem umrlo.

(Od Sežane do Vipave) napraviti misli vodja Tržaškega tramvaja inženir Schmidt, tramvaj na par, za kar je vložil prošnjo, naj bi se mu podelila stalna koncesija za zgradbo omenjene železnice. Nekoliko več požurljivosti bi bilo pač imenovanemu podjetji želeti, da bi se nekoliko prej izvršilo, kakor pa ono iz Trsta na Vipavo preko Gorice, katero je menda popolnoma zaspalo.

(Število dijakov) na Mariborski gimnaziji znaša letos 309 javnih in 1 privatista. Razdeljeni so: v I. razredu 82 (v 2 oddelkih), v II. 58, v III. 36, v IV. 40, v V. 40, v VI. 23, v VII. 10, in v VIII. 20.

(Nekaj znamenitega za poštarje in poštno opravnik.) ki imajo svojo službo z državo sklenjeno po pogodbi, določil je opravní sodni dvor na Dunaji. Zgodilo se je bilo namreč na Českem, da se je poštarici gospej Krajnikovi leta 1880 zgubila denarna vreča na cesti od Humpolca do Nemškega Broda na način, ki še danes ni pojasnen. Denarja je bilo v njej 1853 glđ. C. kr. poštni erar zahteval je povračilo od poštarice Krajnikove po administrativnem potu vsled službene pogodbe, t. j. odtegoval bi ji bil pogojeni letni pavšal toliko časa, da bi se bila zgubljena svota pokrila. Gospa Krajnika umrje in

ker svota ni bila še vsa pokrita, je c. kr. poštni erar zahteval povračilo nepokritega zgubljenega denarja od Krajnikovih dedičev iz podedovanega premoženja. Glavni dedič dr. Krajnik se je proti temu zahtevanju poštné direkcije, katero je tudi trgovinsko ministerstvo potrdilo, pritožil do opravnega sodnega dvora (Verwaltungsgerichtshof) in ta je določil, da c. kr. poštni erar za zgube, ktere se na c. kr. poštah v privatnem podjetji prigodé, nima pravice zahtevati odškodnine po administrativnem potu vsled pogodbe, temveč mora nastopiti pravno pot, t. j. mora za povrnitev po naključji zgubljene svote dotičnega poštarja tožiti.

(Na goror gosp. viteza Schneida) gg. čitatelje posebno opozorujemo!

Telegrami.

Budapešt, 29. sept. Državni zbor se je slovesno odprl. Prestolni govor povdarja, da so razmere z Nemčijo, kolikor se da, dobre ter smo tudi z drugimi državami najboljši prijatelji. Vse to nam daje gotovost, da bo državni zbor ne skrbeč za zunanje zadeve vso svojo moč le blagru ogerske dežele posvetiti zamogel. Prestolni govor omenja nadalje, da se preosnova gosposke zbornice ne more nič več odlašati. Rešitev tega vprašanja je jako pomenljiva za bodočnost, kajti dolga je vrsta silno važnih predmetov, ki čakajo rešenja kakor so: postava o vpokojnini, postava gledé državnih uradnikov, dopolnitev kazenske postave in vravnava kazenskega reda, naprava državljanskega zakonika, vravnanje Donave, odprava zaprek parobrodstva in brodarstva pri „železnih vratih“. Največ skrbi moralo se bode na to obrniti, da se vspehi gledé državnega ravnotežja ne bodo v nevarnost postavljali, temveč da se bodo množili in se iz njih sčasoma popolnoma ravnotežje napravi. Ta velevažni smoter mora država na vsak mogoč način zasledovati. Prestolni govor povdarja, da je poboljšanje zasedanja državnega zbora ugodno, da se pri sklepanji carinske dogodbe med Avstro-Ogersko na nobeni strani ne bode pogrešala pripustljivost. Prestolni govor zahteva, da naj se sedaj z vsemi državami obstoječe prijazne razmere v to porabijo, da se notranje zlo zatara, da se odpravijo mržnje in nasprotje med narodnostmi, verstvi, društvi, da bodo vsi skupno delovali na vedno večji blagostan domovine.

Budapešt, 28. sept. Včeraj otvorili so novo opero. Prostorji so bili napolnjeni najodličnejega občinstva. Cesar prišel je ob 3/4 na 7. V dvorni loži sta ga sprejela intendant in pa ministerski predsednik. Občinstvo ga je navdušeno sprejelo.

Bruselj, 28. sept. Vodjo lista „National“ so izgnali. V liberalnem društvu opominjal je Janson k edinosti gledé bodočih občinskih volitev. Goblet pa je zopet rekel, da morajo pred vsem na to gledati, kako da se bodo vpirali. Velika posestva duhovnih društev morajo se pridobiti na korist poduku, potem pa se mora z vso silo na to delati, da se bo šola od cerkve ločila.

Rim, 28. sept. Po celi Laški bilo je véčraj 405 bolnikov za kolero in 226 mrličev. Od teh bilo je v Genovi 39 bolnih in 27 mrtvih, v Napolji 166 bolnih in 74 mrtvih, v Rimu 1 bolan, v Benetkah 2 bolnika in 2 mrliča.

Napolj, 27. sept. V poslednjih 24 urah bilo je 240 bolnih in 115 mrličev za kolero.

Genova, 28. sept. 39 jih je zbolelo na novo za kolero, pomrlo pa 27. Mesto mirno, gosposka skrbi za pomoč, nadškof in duhovščina obiskujejo bolnike.

Berolin, 28. sept. Štiri parnike šteje brodogej namenjeno v zapadno Afriko. Zapovednik mu je kontre-admiral Knorr.

Pariz, 28. sept. V Oranu zbolelo je 6 ljudi za kolero, 5 jih je pomrlo.

Tuji.

26. sept.

Pri **Majidi:** Avgust Trump, trgovec, z Dunaja. — Janez Rauebauer, uradnik, s soprogo, iz Budapešte. — Josip Sipgy,

zasebnik, iz Trsta. — P. Protogeropulo, trgovec, s sestrami, iz Trsta. — Bart. Hraukoy, zasebnik, iz Sillenia. — Arnold Rikli, kop. zdravnik, s soprogo, iz Bleda. — Ernst pl. Roeder, c. k. gojzdar, iz Osoj. — N. Novakovič, trgovec, iz Kostanjevice.

Pri **Stonu:** Josip Muretti, ital. častnik, s soprogo, iz Turina. — Baron Ed. Gussieh, c. k. okr. glavár, z družino, z Dunaja. — Simon Sabathil, kupč. hmelja, iz Süngeberga. — Alojzij Fischer, posestnik, s sinom, iz Belaka. — L. Schlosser-Klekovsky, posestnik, iz Zagreba. — Alojzij Schlosser-Klekovsky, posestnik, iz Zagreba. — Josip Ivanetič, bogoslovec, iz Poljan. — Frane Zupan, izdelovalec milja, iz Poljan.

Pri **Bavarskem dvoru:** Bruner, zasebnik, iz Monakova.

Pri **Južnem kolodvoru:** Janez Bisjak, kotljár, s soprogo, z Dunaja. — Rosbacher, z družino, iz Trsta. — K. Schestak, c. k. vpok. častnik, iz Gorice. — Lorene Pertout, zasebnik, iz Gorice. — Luka Gregorič, zasebnik, iz Kastve.

Pri **Avstrijskemu caru:** Alojzij Huala, mehanikar, iz Gorice. — Alojzij Sušnik, agent, iz Gorice. — Josip Gindl, gojzdar, iz Begunj.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

29. septembra.

Papirna renta po 100 glđ.	80 gl. 75 kr.
Sreberna „	81 „ 70 „
4% avstr. zlata „renta, davka prosta	103 „ 20 „
Papirna renta, davka prosta	95 „ 85 „
Akcije avstr.-ogerske banke	853 „ — „
Kreditne akcije	290 „ 20 „
London	121 „ 55 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 77 „
Francoski napoleonid.	9 „ 66 1/2 „
Nemške marke	59 „ 70 „

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkl. 8 gl. 25 kr., — domača 6 gl. 60 kr. — Rž 5 gl. 61 kr. — Ječmen 4 gl. 62 kr. — Ajda 5 gl. 61 kr. — Proso 5 gl. 44 kr. — Turšica 5 glđ. 28 kr. — Oves 2 gl. 97 kr.

V nobeni hiši naj ne primanjkujejo sledeča poskušena zdravila.

Antirrhéumon, najboljšo zdravilo proti prehlajenji, kostobolji, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr.

Piccolijeva esenca za želodec.

Ta esenca je narejena iz rož, in je zato tako priljubljena, ker je ozdravila že mnogo tisoč ljudi, kar se vidi iz pohvalnih pisem in zdravniških spričal, ki jih izdelovatelj dobi.

To zdravilo pomaga pri boleznih v želodeci in v trebuhu, ozdravi krč in ščipanje v črevesu, prehodno in trebušno mrzlico, zaprtje, hemorojide, zlatenico, glavobol itd., ter je najbolje zdravilo za otroke zoper gliste. Steklenica 10 kr., kdor jih več vzame dobi ceneje.

Najboljše in najplivnejše pravo norveško pomuhljevo jetrno olje proti mramorici, rlahitisi, pljučenici, kašlju itd. Steklenica 60 kr.

Pastile santoninske; izkušeno zdravilo zoper gliste, škatljica po 10 kr., 100 koščekov 60 kr. 1000 koščekov 5 glđ.

Salicilne pastile proti prehlajenju najboljši pripomoček proti davici (difteritis), pljučenim, prsnim in vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripavost, škatljica 20 kr.

Prave od Nj. c. kr. Veličanstva cesarja Jožefa II. privilegirane **kričistilne kroglice** od lekarnarja **Pserhofer na Dunaji.** Škatljica 21 kr., jeden zavoj s 5 škatljicami 1 glđ. 50 kr.

P. n. občinstvo se svari proti ponarejanji teh kroglic.

Zeliščeni prsni sirop,

pripravljen od G. Piccolij-ja, lekarja pri Angelju v Ljubljani, na Dunajski cesti. Ta iz zdravilnih zelišč izdelani sirop se rabi z najboljšim vspehom proti vsem prsnim in pljučenim boleznim, zasliženju, kašlju, hripavosti, dušljivemu kašlju itd. Odraščeni naj vzamejo 3 do 4 žlice vsaki dan, otroci pa toliko žličice.

Ne zamenjati z rudečim sokom, kterega pod tem imenom prodajajo. Pravi sok mora temno rudeč biti. Steklenica 36 kr.

Salicilna ustna voda,

in salicilni zobni prah lekarja G. Piccolij-ja v Ljubljani vzdržuje dober duh v ustih in ohrani zdrave zobe, okrepeča čeljusti in je najbolje sredstvo zoper kostna gnjiloba in vse zobne ustne in vratne bolezni. — Vzame se pol žličice na pol kozarca vode za izplakniti usta po jedi, ali pa nekaj kapljic na mokro zobno krtačico, za čiščenje zob in čeljusti. Steklenica salicilne ustne vode 40 kr., 1 škatljica salicilnega zobnega praha 25 kr.

Tu navedena, kakor vsa druga zdravila so zmiraj svežna za dobiti v lekarni G. Piccolij-ja pri Angelju v Ljubljani, Dunajska cesta. Naročila izvršujejo se s prvo pošto proti povzetju zneska. (6)

